

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Інноваційна діяльність є складовою сучасної державної стратегії розвитку країни. Науково-технічний прогрес потребує впровадження інновацій на підприємстві, які дадуть можливість відповідати не тільки вітчизняним, але й зарубіжним умовам вимогам. Таким чином, «на сучасному етапі формування демократичного суспільства найважливішим аспектом в регулюванні інноваційних процесів та невід'ємною складовою інноваційної системи є створення цілісного поля для повноцінної, масштабної та результативної інноваційної діяльності».

Більшість науковців вважають, що інноваційну діяльність (процес) потрібно розглядати у вигляді двох моделей: «лінійна (вказано акцент на науку) і системно-інтегрована (вказано акцент на науку і кон'юнктуру ринку)». В останній можуть бути відсутні фундаментальні і прикладні дослідження та дослідно-конструктивні розробки. Перевагу надають системно-інтегрованій моделі, оскільки вона передбачає зменшення інноваційного ладу від зародження ідеї до впровадження інновації на ринку, забезпечення ресурсної ефективності [1, с. 81].

Таким чином, зауважимо, що інноваційний розвиток передбачає постійну розробку, освоєння і виведення на ринок різних нововведень. Інноваційний процес потребує єдності технічних, організаційних та соціальних нововведень, формування нових моделей використання наявних ресурсів. З цього можна зробити висновок, що підприємство, яке обирає інноваційний шлях розвитку, повинно мати певний потенціал, достатній для його реалізації і який враховує особливості галузі та може оцінюватися певними критеріями: «енергійне, гнучке керівництво, здатне йти на ризик; прогресивна організаційна структура

управління, зорієнтована на роботу в динамічних глобалізаційних умовах; висока репутація підприємства у клієнтів і ділових партнерів; наявність інформації про тенденції змін потреб і попиту на транспортні послуги у споживачів, уміння виявляти й прогнозувати приховані (майбутні) потреби і попит; добре знання можливостей і потенціалу конкурентів у галузі; наявність досвіду розробки інновацій та їх просування на ринку; доступ до останніх досягнень науки і техніки як на транспорті, так й в суміжних галузях; кадровий потенціал (науковий, інженерний і робітничий); висока якість і культура обслуговування; резерви потужностей; фінансові ресурси для реалізації інноваційного розвитку; спроможність взаємодії підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища».

Теоретичною основою регулювання інноваційної діяльності є система державного регулювання інноваційних процесів. Інноваційна політика має бути спрямована на «визначення пріоритетів і концептуальних засад інноваційного розвитку країни, формування нормативно-правової бази щодо відносин між державними інституціями та інноваційно-активними суб'єктами підприємницької діяльності, використання прямих і опосередкованих методів регулювання інноваційної діяльності з метою її активізації, формування і розвитку відповідної інфраструктури, створення сприятливого економічного клімату для здійснення інноваційних процесів».

Класичний набір цілей державного регулювання економіки в розвинутих країнах передбачає вісім фундаментальних складових: «економічне зростання, повна зайнятість, економічна ефективність, стабільний рівень цін, економічна свобода підприємництва і вибір виду діяльності, справедливий розподіл доходів, прибутків, економічна забезпеченість та збалансованість зовнішньоекономічних відносин» [2, с. 131].

Варто зауважити, що в основному, використовують три найбільш вживаних стимули (важелі) реалізації сприятливої державної політики в інноваційній сфері, а саме:

– фінансова підтримка з державного та місцевого бюджетів, спрямована на створення та розвиток інноваційної інфраструктури, а також на підтримку реалізації пріоритетів інноваційного розвитку держави та її регіонів;

– сприятлива кредитна, податкова та митна політика відносно учасників інноваційних процесів – суб'єктів інноваційної діяльності;

– підготовка кадрів, інформаційно-аналітичне забезпечення та передача інформації громадськості та учасникам ринку, а також міжнародне співробітництво в інноваційній сфері [2, с. 133].

Таким чином, основними напрямками вдосконалення механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України є:

– підтримка створення інноваційно-орієнтованих об'єднань на базі провідних освітніх закладів, наукових і фінансових установ, підприємств і формуванням на цій основі стійких інноваційних кластерів;

– сприяння залученню іноземних інвестицій у високотехнологічний сектор економіки для забезпечення фінансування створення та впровадження інновацій у реальний сектор економіки;

– запровадження механізму страхування ризиків, пов'язаних з реалізацією інноваційних проектів, який позитивно впливатиме на інвестування цих проектів;

– підтримка підприємств промисловості та інших галузей, які здійснюють свою діяльність у високотехнологічній сфері у проведенні зарубіжних презентацій, виставок, круглих столів з метою просування їх продукції на міжнародні ринки;

– здійснення моніторингу попиту на високотехнологічну продукцію, надання інформаційно-консультативної, правової допомоги і пошук потенційних партнерів для укладання договорів щодо їх реалізації;

– запровадження механізму пільгового кредитування підприємств, які виробляють інноваційну продукцію;

– створення цілісної національної інноваційної системи, яка має включати спеціалізовані технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори, інжинірингові центри, венчурні компанії, інноваційні кластери тощо;

– удосконалення механізму правового захисту інтелектуальної власності та страхування інноваційної діяльності як основи інноваційного розвитку економіки України;

– сприяння формуванню та активна участь держави на ринку інновацій (інформація в державних виданнях, виставки, біржі, ярмарки, купівля-продаж ліцензій тощо);

– розробка форм гармонійного поєднання національних інтересів у науково-інноваційному розвитку з міжнародною диференціацією, спеціалізацією і сегментацією ринків наукоємних технологій та інновацій [3, с. 802].

Отже, інноваційна діяльність підприємств потребує збільшення державної участі як фінансового, так і організаційного характеру. Регулювання інноваційної діяльності підприємств повинно бути виведено на більш сучасний рівень, спираючись на досвід зарубіжних країн. Крім того, є нагальна необхідність розробити та впровадити комплексну систему регулювання інноваційної діяльності підприємств, яка буде базуватися на постійному пошуку та використанні нових способів реалізації потенціалу підприємств. На нашу думку, сучасні механізми регулювання інноваційної діяльності підприємств посприяють розвитку економіку на державному рівні у цілому.

Наразі розглянуто теоретичні основи досліджуваного питання, проте ми вважаємо доцільним проведення практичної частини дослідження, а саме розробки методів успішного регулювання інноваційних процесів на українських підприємствах.

Перелік джерел посилання

1. Братчук Л. М. Теоретичне обґрунтування сутності інноваційної діяльності в системі бухгалтерського обліку. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент*, 2021. С. 81-86.

2. Стояновський А. Р. Державна підтримка розвитку інноваційної інфраструктури в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2020. С. 131-136.

3. Терещенко В. Л. Стан та забезпечення інноваційної діяльності в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2021. С. 800-806.